

כב:

עין משפט‏ **נר מצוה**

קיו א מיי פייז מהל' סנהדרין הלי"צ סגנ לאזין קנט: קיה ב מיי שס הלכה ג ועיי ככ"מ: קיט ג ד מיי שס הליר וע"ש ככ"מ: קב ה מיי שס פט"ו הלכה ח סגנ שס: **קבא** ו מיי שס הליר: **קבב** ז מיי שס הליר: **קבג** ח מיי שס הליר: **קבד** ט מיי שס הליר: **קבה** י מיי שס הליר: **קבו** כ מיי שס פייז הלכה ה:

תורה אור השלם

1. וְאָמַר אֵילִי מִדֶּה הַמִּבּוֹרֹת הָאֵלֶּה בֵּין דִּדְךָ וְאָמַר אֲשֶׁר דִּבֵּיתִי בֵּית מֵאֲהָבִי:
זכריה י"ו 1
2. וְהָיָה אִם בֵּן הַבּוֹת הַרְשָׁע וְהִפְלִיז הַשֹּׁפֵט וְהַכְּהֹן לִקְבֹּץ בְּדִי רִשְׁעוֹתָיו בְּמִקְשָׁיו:
דברים כה ב
3. אִם לֹא תִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת הַבְּחֻבִּים בַּסֵּפֶר הַזֶּה לִירְאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ:
והפלא י מקור ואת מכות ורָשָׁע מִבּוֹת גְּדֻלוֹת וְנֶאֱמָנוֹת וְהָיָה רָעִים וְנֶאֱמָרִים:

דברים כח נח-נט
4. וּשְׁמַרְתֶּם אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְעִשְׂתֶּם אֹתָם לְמַעַן תִּשְׁכַּלּוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן:
דברים כט ח
5. וְהָיָה רַחוּם יִכְפַּר עֵוֹן וְלֹא יִשְׁחָת וְהַרְבֵּה לְהַשְׁבִּיב אַפּוֹ וְלֹא יַעֲרֹב כָּל חֲקָתוֹ:
תהלים עח לח

לעזי רש"י

[[]^{דשקושצרי"א}[]] [[]^{דישקושצרי"א}[]]. להמיר תפר.

מוסף רש"י

מגין אחרינו מתני' דאמדוהו ליומיה לקבל ארצעים והלכך אין פוטרין אותו אלא אם כן לקה דודאי יתא לא כח לקבל קצת מן המכות הם אומדין שאין יכול ואנן אמרינן לילקי ולימות ועוד דאם לקה אמרינן צמתיתין ולא דמלקינן ליה לכתחלה.
מ"ר: **במתני'** **עצירה שיש בה שני לאזין**. כגון חורש צשור וחמור וכלאים צכרס: **ואם לאו**. דלא אמדוהו אומד אלא אלא ללאו אחד אמדוהו תמלה לוקה ומתרפא: **גב' אמדוהו לארצעים וחדא**. כל מה שאומדין עליו עד שלשים ותשע חשבינן משום חד לאו דכך הוא דינו למלקות ארצעים חסר אחת על לאו אחד ואם מוסיפין עליו אפילו שלש מכות דהוה להו ארצעים ותרכי חשבינן אותן שלש אומד ללאו האחד ואם לא הוסיפו אלא שמים מכות דהוו להו ארצעים וחדא לוקה שלשים ותשע משום לאו אחד ומתרפא וחוזר ולוקה דמכות שאינן ראויות להשתלש לא מלקינן ליה: **במתני'** **על העמוד**. עץ אחד נעוץ צקרקע וגצוה כנגד שתי אמות או אמה וחצי והוא כפוף ומוטה על אותו העמוד כאדם הנסמך על צריח דלת ותולה ידיו למטה וכופתין לו ידיו בצדי העמוד: **חון**. שמש הקהל ^אולא שמעתי צו שום משמעות: **נפרמו**. דשקושרר"א צלע"ז קריעה של תפירה: **מאחרייו**. של נידון: **כפולה אחת לשפס**. ועוד ראועה אחרת כפולה לשמים היינו שמים ראועות שהן ארבע ^או ואותן השמי ראועות עולות ויורדות בה כלומר אותן שתי ראועות היו תלויות צאמצע הראועה. ושל חמור לקיים צהן יצא מי שמכיר צבוס צעליו כו': ^איה **מכה**. וכשהוא מגביה ידו ומוריד הן עולות ויורדות כך קיבל רצי מעיקרא ולא נהירא. לשון אחר מפי רצי עולות ויורדות כן דרך תפירה של ראועה תוחב ראש ראועה צנקצ כנגד מטה וחוזר ותוחב צנקצ אחר דרך מעלה ונראה כמעלה ומוריד: **ידה טפה**. מקל שתלויה בה ארכה טפח וראועה עצמה רחבה טפח ומגעת עד פי כריסו שמשער כך שכשהוא מכה כלה ראשה של ראועה צפי כריסו צתחלת כריסו שהמכה עומד צלד המוכה ומכה אותו צרוחצ גצו הלכך אורך הראועה צרוחצ כל גצו עד מקום שמתחיל שס הכרס. ואף ע"ג דאמרן לעיל האצן נמונה לה לאחוריו אעפ"כ היה הוא משלחף עצמו לצד לצד והיה מכה צרחצו: **שליש מלפניו**. על הצטן ושתי ידות מאחוריו. צגמרא מפרש טעמא: והקורא **קורא** אם לא **תשמוד**. הא מייפשט פשיטא לן דצעי קריאה כדאמרן [צכריתות] (דף יא.). צקורת תהיה צקרייה תהא דלהכי קמני הכא והקורא: **אם מפס ספס ידו פטור**. דשליח צ"ד הוא ואמרן לעיל (ס.). יאל האצ המכה את צנו ושליח צ"ד: **הוסיף לו ראועה**. על האומד ומת ה"ו גולה על ידו ולא דמי להכהו עשרה צני אדם צעשר מקלות דאמרין בהגשרפין (סנהדרין דף עח.) כולן פטורין דההיא אוקימנא לה צגוסס צידי אדם: **נחקקל כו'** **פטור**. דכתיב ונקלה והרי נקלה: **גב' אין**

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

ואמדו שאין יכול לקבל פטור. דכיון דנתצוה צצית דין ולקה קצת סגי ליה צהכי צצל לא לקה אלא אמדוהו לארצעים וחזרו ואמדו שאין יכול לקבל כולם לא מייפטר דאין ראאין לגרוע האומד אלא לוקה אחר זמן. והכי נמי אם אמדוהו לשמונה עשר ומשלקה חזרו ואמדו שיכול עדיין לקבל ארצעים פטור משום דלקה צצל לא לקה ראאין להוסיף על אומד ראשון: **גב' כמה טפשאי שאר אינשי**. כמה שוטים הללו רוצ צני אדם: **ורמינהו אמדוהו לקבל ארצעים וחזרו** ^א ואמדו שאין יכול פוטרין אוסו. אע"ג דלא לקה אלמא דלא שני צין לקה ללא לקה

ואמדו שאין יכול לקבל ארבעים פטור **"אמדוהו לקבל שמונה עשרה ומשלקה אמדו שיכול הוא לקבל ארבעים פטור: גב' מ"ט** אי כתיב ארבעים במספר הוה אמינא ארבעים במניינא השתא דכתיב במספר ארבעים מנין שהוא סוכם את הארבעים אמר רבא רבא כמה טפשאי שאר אינשי ^אדקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה דאילו בס"ת כתיב ארבעים ואתו רבגן בצרו חדא: רבי יהודה אומר ארבעים שלימות ^אוכו': אמר ר' יצחק מאי טעמא דרבי יהודה דכתיב ^ימה המכות האלה בין ידך ואמר אשר הכתי בית מאהבי ורבגן ההוא בתינוקות של בית רבן הוא דכתיב: אין אומדין אלא במכות הראויות

וכו': לקה אין לא לקה לא ורמינהו אמדוהו לקבל ארבעים וחזרו ^א ואמדו שאין יכול לקבל ארבעים פטור אמדוהו לקבל שמונה עשרה וחזרו ואמדוהו שיכול לקבל ארבעים פטור אמר רב ששת לא קשיא יהא דאמדוהו ליומי הא דאמדוהו למחר וליומא אחרא: **במתני'** **עבר עבירה שיש בה שני לאזין אמדוהו אומד אחד לוקה ופטור ואם לאו לוקה ומתרפא וחוזר ולוקה: גב' והתניא אין אומדין אומד אחד לשני לאזין אמר רב ששת לא קשיא יהא דאמדוהו לארבעים וחדא הא דאמדוהו לארבעים ותרתיו: **במתני'** **היציד מלקין אותו כופה שתי ידיו על העמוד הילך והילך וחון הכנסת** ^א אוחו בבגדיו אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבו והאבן נתונה מאחוריו חון הכנסת עומד עליו ורצועה בידו של עגל כפולה ^א אחד לשנים ושנים לארבעה ושתי רצועות של ^אחמור עולות ויורדות בה ידה טפח ורחבה טפח וראשה מגעת על פי כריסו יומכה אותו שלישי מלפניו ושתי ידות מלאחריו יואינו מכה אותו לא עומד ולא יושב אלא מוטה שנאמר ^בוהפילו השופט והמכה מכה בידו אחת בכל כחו ^בוהקורא קורא ^באם לא תשמור לעשות וגו' והפלא ה' את מכותך ואת מכות וגו' וחוזר לתחלת המקרא [א] ^אושמרתם את דברי הברית הזאת וגו' וחותרם ^בוהוא רחום יכפר עון וגו' וחוזר לתחלת המקרא ^אואם ימת תחת ידו פטור ^אהוסיף לו עוד רצועה אחת ומת הרי זה גולה על ידו ינתקלקל בין בריעי בין במים פטור רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים: **גב' אין****

(א) קדושין לג: [ע"ש], (ב) גי'ל ובר' בין כהפיון], (ג) [משום דכתיב צו ונקלה מזה לזולתו כ"כ מוס' סוטה ס. ד"ה והסהלן], (ד) [נמנה דליתמר לקמן כג. פישקא ושתי רצועות חגא של חמור מוכח דנמשנה לא תנא של חמור וכן נמשנה שנמשיות ליתא והכי אית' ושתי רצועות עולות וכו'] (ה) ב"ק פד., (ו) שס לב: (ז) ורש"ל אומר שהוא לשון חוזה פירוש רואה צרכי העיר, (ח) הד"א רש"ל,

הגהות הב"ח
(א) גב' וחזרו ואמדוהו ואמדו שאין יכול לקבל:
(ב) שם נמשנה כפולה אחת לשנים ושתיים לארבע ושתי: (א) רש"י ד"ה ורמינהו וכו' וחזרו ואמדוהו ואמדו אינו יכול וכו' דלא שני צין לקה ללא לקה דהא הבא בן שאלמדוהו לצ"ל ומיתנ נמי ממחק: (ד) ד"ה כפולה וכו' שהן ארבע ועוד שתי רעוטים לצ"ל ומיתנ ואותן ממחק: (ה) תוס' ד"ה הא דאמדוהו ליומיה פ"י צו ציום וכו' שלא יוכל אף לקבל קאמריה מתמתינן דלקה אי לא לקי דאזלינן בחר אומד הראשון וכו' וכן דבינא דסיפא אמדוהו וכו' בחר השני ולוקה אם לא לקה ככ כל ה"ח דארמד ראשון היה טעות ואזלינן בחר בתרא ובתייטא דאמדוהו לאומד אחרון למחר אזלינן בחר הראשון ופטור מללקות ארבעים הס"ד וכל"ל ועל פיעוט בחר אומד הראשון וממתינן לו י"צ כיון שלא הגיע להשפעת לא הוי הכמסה והלכך אזלינן בחר אומד הראשון כיון שלא הכחיש וממתינן לו עד שיצירא נלמר עד שיצירא ביומר וילקה כיו [ואכל אמדוהו] למחר תלינן שמה הכחש ואזלינן אחר האחרון וכן צדינא דסיפא כשאמדוהו [למחר] תלינן דאומד הראשון לא היה בטעות ואזלינן בתריה ולוקה י"ח וא"ת צדינא דרישא נמי צאמדוהו לקבל כולם אולינן בחר השני ובתייטא כשאמדוהו [למחר] תלינן דאומד הראשון לא היה בטעות ואזלינן בתריה ולוקה י"ח וא"ת צדינא דרישא נמי צאמדוהו לקבל כולם וכו ציום אמדוהו שלא יוכל לקבל [ימא דאומדן הראשון היה טעות וינל בחר השני וי"ל דכיון דאומד שני שלא יוכל אף צו ציום לקבל ארבעים אומדין אותו צבך [שאומד ראשון היה] כשהחזק ביומר וא"כ אומד הראשון אינו טעות:

לישנא אחרינו מתני' דאמדוהו ליומיה לקבל ארצעים והלכך אין פוטרין אותו אלא אם כן לקה דודאי יתא צו כח לקבל קצת מן המכות אמדוהו לקבל ליום או ליומים ודאי אין צו כח ואם חזרו צהס פטור מיד וכן קיבל ר' מנח"ע. ולא נהירא דמשום דאמדוהו ליומיה אמאי ציריא לן שיהא צו כח לקבל קצת מן המכות הם אומדין שאין יכול ואנן אמרינן לילקי ולימות ועוד דאם לקה אמרינן צמתיתין ולא דמלקינן ליה לכתחלה.
מ"ר: **במתני'** **עצירה שיש בה שני לאזין**. כגון חורש צשור וחמור וכלאים צכרס: **ואם לאו**. דלא אמדוהו אומד אלא אלא ללאו אחד אמדוהו תמלה לוקה ומתרפא: **גב' אמדוהו לארצעים וחדא**. כל מה שאומדין עליו עד שלשים ותשע חשבינן משום חד לאו דכך הוא דינו למלקות ארצעים חסר אחת על לאו אחד ואם מוסיפין עליו אפילו שלש מכות דהוה להו ארצעים ותרכי חשבינן אותן שלש אומד ללאו האחד ואם לא הוסיפו אלא שמים מכות דהוו להו ארצעים וחדא לוקה שלשים ותשע משום לאו אחד ומתרפא וחוזר ולוקה דמכות שאינן ראויות להשתלש לא מלקינן ליה: **במתני'** **על העמוד**. עץ אחד נעוץ צקרקע וגצוה כנגד שתי אמות או אמה וחצי והוא כפוף ומוטה על אותו העמוד כאדם הנסמך על צריח דלת ותולה ידיו למטה וכופתין לו ידיו בצדי העמוד: **חון**. שמש הקהל ^אולא שמעתי צו שום משמעות: **נפרמו**. דשקושרר"א צלע"ז קריעה של תפירה: **מאחרייו**. של נידון: **כפולה אחת לשפס**. ועוד ראועה אחרת כפולה לשמים היינו שמים ראועות שהן ארבע ^או ואותן השמי ראועות עולות ויורדות בה כלומר אותן שתי ראועות היו תלויות צאמצע הראועה. ושל חמור לקיים צהן יצא מי שמכיר צבוס צעליו כו': ^איה **מכה**. וכשהוא מגביה ידו ומוריד הן עולות ויורדות כך קיבל רצי מעיקרא ולא נהירא. לשון אחר מפי רצי עולות ויורדות כן דרך תפירה של ראועה תוחב ראש ראועה צנקצ כנגד מטה וחוזר ותוחב צנקצ אחר דרך מעלה ונראה כמעלה ומוריד: **ידה טפה**. מקל שתלויה בה ארכה טפח וראועה עצמה רחבה טפח ומגעת עד פי כריסו שמשער כך שכשהוא מכה כלה ראשה של ראועה צפי כריסו צתחלת כריסו שהמכה עומד צלד המוכה ומכה אותו צרוחצ גצו הלכך אורך הראועה צרוחצ כל גצו עד מקום שמתחיל שס הכרס. ואף ע"ג דאמרן לעיל האצן נמונה לה לאחוריו אעפ"כ היה הוא משלחף עצמו לצד לצד והיה מכה צרחצו: **שליש מלפניו**. על הצטן ושתי ידות מאחוריו. צגמרא מפרש טעמא: והקורא **קורא** אם לא **תשמוד**. הא מייפשט פשיטא לן דצעי קריאה כדאמרן [צכריתות] (דף יא.). צקורת תהיה צקרייה תהא דלהכי קמני הכא והקורא: **אם מפס ספס ידו פטור**. דשליח צ"ד הוא ואמרן לעיל (ס.). יאל האצ המכה את צנו ושליח צ"ד: **הוסיף לו ראועה**. על האומד ומת ה"ו גולה על ידו ולא דמי להכהו עשרה צני אדם צעשר מקלות דאמרין בהגשרפין (סנהדרין דף עח.) כולן פטורין דההיא אוקימנא לה צגוסס צידי אדם: **נחקקל כו'** **פטור**. דכתיב ונקלה והרי נקלה: **גב' אין**

מסורת הש"ס

^[1] במשנה (ושמרתם את

^[2] כי' עד לתחלת המקרא)

^[3] מח"מ (וכן ליתא בירושלמי

^[4] ועיי רש"א ובהגרי"א ח"ח ס"פ תר"ו):